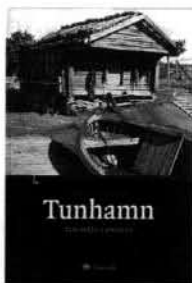

Många av våra bebodda öar i Skärgårdshavet har blivit uppmärksammade i bokform. Böckerna om Helsingholm, Kökar och Jurmo är exempel på verk man gärna läser i vintermörkret, skönt tillbakalutad i länsstolen.

Boken om Tunhamn är den senaste i raden som recensenten avnjutit. Den är skriven av Malena Torvalds-Westerlund, fritidsboare på Tunhamn. Hon har tillbringat alla sina somrar på ön i nära kontakt med de bofasta och hennes etnologutbildning kommer fram i det klara och väldisponerade handlaget hon utformar det rika innehållet.

Boken är uppdelad i 23 kapitel med åtföljande underrubriker. Detta gör verket lättläst och man kan lägga boken åt sidan emellanåt, utan att tappa den röda tråden då man fortsätter läsandet. Boken är rikt illustrerad med svartvita foton, kartor från olika tider samt detaljteckningar av huvudön. På ett uppslag finns också ett slags släkträd med 13 generationers husbonds- och släktlinje presenterad. För en ingenjör är det inte alldeles enkelt att reda ut sammanhanget. Det börjar i alla fall med två okända personer som finns antecknade i näbbskattsregistret för år 1552, medan den första namngivna boaren hette Tomas Olsson. Den trettonde generationen består av kusinerna Ronja, Moa, Matilda och Emmå, barnbarn till Thelma och Lasse Brunström, fast bosatta på ön.

Malena Torvalds-Westerlund: **Tunhamn**. Fem sekler i utskären Litorale 2009

Kusinerna finns avbildade på ett härligt foto i slutet av boken.

Fotona förtjänar för övrigt en eloge, de är många och av god kvalitet. Lika fina som man producerar med de bästa digitalkame-

rorna idag. Lite stör mig det faktum, att nästan alla bildtexterna är lagda på foton, på en svart lite genomskinlig platta. Inte nödvändigt, det skulle oftast ha funnits plats bredvid.

Boken innehåller många intressanta berättelser om livet och människorna på Tunhamn, om hur släktleden brast och återknöts och om "moderna" tider som så småningom bröt in i öriket. En dramatisk historia är t.ex. berättelsen om den stora midsommarsmållen 1921. Kockon exploderade då man använt krut från en rysk mina för tändningen. Åskådarna inne i karaktärsbyggnaden skadades av glasskärvor då fönstren splittrades. Tunhamnborna fick också se en mystiskt eld i nordvästlig riktning från ön, väster om Tistronskär. Fenomenet iaktogs många gånger av flera personer, men man har inte funnit någon förklaring till företeelsen som veterligen inte setts sedan år 1933.

I dag är Gea Sundqvist (född Sundman) den enda som har egna minnen av 1920-talet på Tunhamn. En dag på höängen på Bergskär minns Gea särskilt väl. Det var kaffepaus och hästen Nella stod en bit ifrån med höhäcken förspänd. Plötsligt var den borta och alla

sprang ner till stranden för att häpna se Nella simmande långt från land, med stadig kurs på Hemviken. Hon längtade efter ett nyligen införskaffat föl som betade på hembacken. Nella drack också kaffe med grädde på fat. En annan gång tänkte Gea i misstag spränga upp ett spritlager som smuggla-

re gömt nere i hamnen under en rishög. Hon skulle just tuta eld på den då husbonden Smertz Andersson hann avstyra företaget.

Den trevliga och mycket underhållande boken om de fem sekler i utskären finns på Akademien för ca 24 euro.

KARI WILÉN